

Concept Statenvoorstel

Vergaderdatum GS: 11 december 2018
Portefeuillehouder: Weber, J F
Uiterlijke beslistermijn: 19 december 2018

Documentnummer: PZH-2018-673769136

Onderwerp
Bestuursovereenkomst LoO

Inleiding

Nadat in het najaar van 2017 contracten zijn gesloten tussen Warmtebedrijf Rotterdam en Nuon om restwarmte te leveren in de Leidse regio is door de provincie en de gemeente Rotterdam als de aandeelhouders van WbR samen met onze partners in de Warmtealliantie hard gewerkt aan het tijdig mogelijk maken van de hiervoor benodigde infrastructuur. Ons college heeft uw Staten daarover regelmatig gerapporteerd.

Nadat eind september duidelijk werd dat het gecombineerd tracé LDM+ niet realiseerbaar was, zijn alle inspanningen van de provincie en de gemeente Rotterdam gericht op het (financieel) mogelijk maken van de zg. leiding over Oost (LoO). Daarnaast wordt door Eneco gewerkt aan de ontwikkeling van de LDM naar Den Haag.

Zeer recent is over de Bestuursovereenkomst LoO, verder te noemen 'overeenkomst' een (principe) akkoord bereikt tussen de Provincie en de Gemeente Rotterdam. Onderdeel van de afspraken is de herfinanciering van WbR op het moment van de finale investeringsbeslissing voor LoO. Op basis van de overeenkomst kan WbR onder meer de aanbestedingsprocedure voor de LoO starten.

Ons college wil, voordat wij besluiten over het aangaan van de overeenkomst, het bestuursakkoord graag voor uw wensen en bedenkingen aan uw Staten voorleggen, en verzoekt u daarom om agendering in uw vergadering van 19 december.

Bestuurlijke samenvatting van het voorstel

Het college van Gedeputeerde Staten vraagt Provinciale Staten om uiterlijk 19 december 2018 wensen en bedenkingen te uiten op hun voornemen om een overeenkomst aan te gaan met de gemeente Rotterdam waarin de afspraken worden vastgelegd om te komen tot een toekomstbestendige business case van Warmtebedrijf Holding B.V. op basis waarvan een warmtesysteem in de provincie Zuid-Holland zal worden gerealiseerd.

Uw Staten wordt gevraagd:

1. In te stemmen het voornemen van Gedeputeerde Staten om de overeenkomst aan te gaan met de gemeente Rotterdam waarin de afspraken worden vastgelegd om te komen tot een toekomstbestendige business case van Warmtebedrijf Holding B.V. op basis waarvan een warmtesysteem in de provincie Zuid-Holland zal worden gerealiseerd.

2. In te stemmen, onder de opschortende voorwaarde dat, de overeenkomst daadwerkelijk in werking treedt met:

- a) Het extra ter beschikking stellen van een bedrag groot € 17.5 mln aan Warmteparticipatiefonds Zuid-Holland B.V. via Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V.
- b) Het extra ter beschikking stellen van een bedrag groot € 30 mln aan Warmteparticipatiefonds Zuid-Holland B.V. via Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V. onder de voorwaarde dat een of meer derde partijen evenzeer bijdragen aan warmteprojecten als bedoeld onder a) die in mindering komen op de bijdrage van Warmteparticipatiefonds Zuid-Holland B.V.;
- c) In te stemmen met het verlenen van incidentele subsidie (in de vorm van een lening) aan Warmtebedrijf Holding B.V. te Rotterdam als overbruggingssteun tot het moment van Final Investment Decision zoals voorzien in de Bestuursovereenkomst LoO tot een maximum van € 4 mln, waarbij de financiële dekking is reeds meegenomen in besluitpunten 2.a) en 2b), onder de voorwaarden dat
 - i. Warmtebedrijf Holding B.V. daarom verzocht; en
 - ii. een gelijk bedrag aan overbruggingssteun wordt verleend door de gemeente Rotterdam; en
 - iii. voor zover dit verenigbaar is met het verlenen van de-minimissteun; en
 - iv. uiterlijk ter gelegenheid van de Final Investment Decision wordt terugbetaald.
- d) De eerder aan WbR verleende subsidie (in de vorm van een lening) ad € 0,7 mln om te zetten in een storting van agio op de aandelen in het kapitaal van Warmtebedrijf Holding B.V. en het kwijtschelden van de reeds verschenen rente op het moment van omzetting.
- e) Het opheffen van de risicoreservering Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V. met € 12,05 mln.
- f) Het ten laste van de algemene reserve brengen van de incidentele lasten (rentelasten en risicoreservering) groot € 17,45 mln.
- g) Het ten laste van de algemene middelen brengen van de structurele rentelasten groot € 870 000,- per jaar.
- h) Het aanwenden van het voorwaardelijk reeds bij de begroting 2018 aan Warmteparticipatiefonds Zuid-Holland B.V. ter beschikking gestelde extra vermogen groot € 25 mln. via Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V.

Inhoud

Maatschappelijke opgave

Sinds 2006 is de provincie Zuid-Holland als aandeelhouder betrokken bij het Warmtebedrijf Rotterdam. Vanaf 2016 is de provincie eveneens betrokken bij het project Warmtelevering Leidse Regio (WLR); een initiatief van het warmtebedrijf Rotterdam. Doel van dit project is de levering van restwarmte uit de Rotterdamse haven aan huishoudens en bedrijven in de Leidse Regio, in plaats van warmte uit de gasgestookte centrale in Leiden. Dit project draagt daarmee in belangrijke mate bij aan de doelstellingen van de Zuid-Hollandse Energieagenda Watt anders 2016 -2020 -2050.

Provinciale Staten hebben in maart 2017 besloten het Warmteparticipatiefonds op te richten gericht op het ontwikkelen van een warmtemarkt in Zuid-Holland. In November 2017 is, onder de voorwaarde dat er een positief besluit volgt over de warmtelevering Leidse regio, een voorwaardelijke toevoeging van € 25 mln aan het Warmteparticipatiefonds gedaan de gewenste schaalessprong extra te kunnen faciliteren.

Nadat in 2017 door het Warmtebedrijf Rotterdam contracten zijn afgesloten met Nuon hebben de aandeelhouders (op verzoek van Nuon) de Holding Warmtebedrijf (verder WbR) opgericht om de beleving aan Leiden mogelijk te maken. Door WbR is tevens een aanvraag ingediend bij het WPF voor het project WLR/LoO.

Begin 2018 werd de aanvraag van WbR door WPF afgewezen, voornamelijk vanwege een te onstabiele bedrijfsvoering. Hierdoor waren WbR en haar aandeelhouders genoodzaakt om alternatieven te zoeken voor het warmtetransport naar de Leidse Regio. In dit verband werd onder meer met partijen uit de Warmtealliantie gesproken over gecombineerd tracé met de z.g. Leiding door het Midden (LDM), de LDM+. Na intensieve onderhandelingen is de LDM+ echter niet realiseerbaar gebleken, zodat WbR, gemeente Rotterdam en de provincie zich genoodzaakt zagen om te werken aan een nieuwe opzet voor de LoO.

Gemeente Rotterdam, de provincie en WbR hebben met behulp van hun financieel en juridisch adviseurs onderzocht welke investeringen nodig zijn om de LoO te kunnen realiseren en welke afspraken tussen gemeente Rotterdam en de provincie nodig zijn om hiervoor de juiste voorwaarden te creëren, zodat een aanvraag bij het WPF succesvol zou kunnen zijn en ook bancaire financiering kan worden aangetrokken.

Voor een nadere toelichting op dit proces wordt korthedshalve verwezen naar de overwegingen A t/m R van de overeenkomst met de gemeente Rotterdam.

In de nu voorliggende overeenkomst worden afspraken gemaakt tussen de gemeente Rotterdam en de provincie die naar verwachting tot een toekomstbestendige business case van WbR zullen leiden, zodat na realisatie van de LoO een regionaal warmtebedrijf zal ontstaan met een verbeterd continuïteitsperspectief dat de basis zal kunnen vormen voor een warmtesysteem in de provincie Zuid-Holland. De overeenkomst treedt pas in werking als aan alle (in artikel 38) genoemde opschortende voorwaarden is voldaan:

- a) instemming c.q. positieve besluitvorming door zowel de gemeenteraad van Rotterdam als provinciale staten van Zuid-Holland;
- b) een onvoorwaardelijke toezegging van het WPF ten aanzien van de door haar te verrichten kapitaalstortingen als bedoeld in de Overeenkomst, dan wel een toezegging door het WPF onder voorwaarden die voor zowel de Gemeente als de Provincie acceptabel zijn;
- c) conveniërende uitkomst van de doorrekening van de uiteindelijke business case, inclusief de liquiditeitsplanning van WbR tot ultimo 2019;
- d) overeenstemming tussen Partijen over de staatssteunrechtelijke analyse ten aanzien van bovenstaande afspraken en de uitvoering daarvan;
- e) voor zover vereist, goedkeuring van bevoegde (Europese) overheidsinstanties ten aanzien van het doen van de financiële bijdragen van Partijen en het WPF op grond van de Overeenkomst;
- f) de totale maximale financieringsbehoefte voor het Project bedraagt niet meer dan 220 miljoen euro;
- g) het verkrijgen door WbR van een bancaire financiering ten behoeve van de aanleg van de LoO van minimaal 100 miljoen euro;
- h) conveniërende uitkomst van het legal due diligence onderzoek naar WbR als bedoeld in artikel Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. van de overeenkomst en afgifte *management representation letter* als bedoeld in artikel Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. van de overeenkomst; en
- i) definitieve overeenstemming tussen de relevante partijen over de Projectovereenkomst, de Aandeelhoudersovereenkomst en alle overige documentatie ter zake van het Project on de uitvoering van de afspraken in de Overeenkomst.

Het WPF zal zelfstandig een investeringsbeslissing nemen.

Waarom willen we het?

Het aangaan van deze overeenkomst brengt de mogelijke aanleg van de LoO in een volgende fase en draagt daarmee bij aan de provinciale doelstellingen uit de Zuid-Hollandse energieagenda Watt anders 2016 -2A20 - 2050 om een werkende warmtemarkt voor Zuid-Holland te realiseren. Onderdeel daarvan is de levering van restwarmte vanuit Rotterdam naar Leiden. Hiervoor zijn contracten gesloten door WbR.

Om deze mogelijk te maken hebben de provincie en de gemeente Rotterdam in oktober 2017 een zg. comfortletter afgegeven ten behoeve van Nuon.

Welke onderdelen vinden wij belangrijk?

Voor de provincie zijn de volgende uitgangspunten belangrijk:

- a) De gemeente Rotterdam draagt zorg voor uitvoering van het herstelplan (oud) Warmtebedrijf Rotterdam, waaronder een kapitaalsstorting waarmee de bestaande schulden aan de banken afgelost worden;
- b) De warmtelevering Leidse regio moet worden gerealiseerd; waarmee voor een belangrijk deel invulling wordt gegeven aan de beleidsdoelstelling om op korte termijn 20 PJ aan warmtelevering te realiseren in de provincie;
- c) De aan te leggen warmtetransportleiding moet voldoen aan de investeringsstrategie van WPF;
- d) Provinciale bijdragen lopen voor zover mogelijk via WPF.

Deze uitgangspunten zijn betrokken bij de nu voorliggende overeenkomst.

Op dit moment is WbR nog een verliesgevend bedrijf. Op grond van de aannames opgenomen in de overeenkomst is de verwachting dat door de realisatie van de warmtelevering naar Leiden en additionele extra warmtelevering WbR toekomstbestendig wordt gemaakt. Daarvoor zal, middels de due diligence, nog nader inzicht verschaft worden in:

- De bestaande bedrijfssituatie met huidige balanswaarde en kasstroom meerjarig voorzien zonder deze overeenkomst;
- De aanvullende positieve ontwikkeling van de kasstroom in het Rotterdamse deel op grond van deze overeenkomst inclusief gemeentelijke garantie;
- De aanvullende positieve ontwikkeling van de kasstroom in het nieuwe LoO deel op grond van deze overeenkomst;
- De toekomstige situatie nieuwe bedrijf met schatting balanswaarde en kasstroom meerjarig voorzien op basis van deze overeenkomst inclusief nieuwe bancaire financiering

Afhankelijk van de definitieve investering wordt de benodigde bijdrage van de aandeelhouders bepaald. De genoemde bedragen in de overeenkomst zijn maximaal. In de overeenkomst is vastgelegd hoe om te gaan met mee- en tegenvallers.

Investering LoO

De benodigde investeringen voor de aanleg van de LoO maximaal € 220 mln zijn ingeschat door de corporate finance adviseurs van zowel de provincie als de gemeente Rotterdam. Nadat de aanbesteding voor de aanleg is afgerond en de financieringsvoorstellen van het WPF en de banken zijn ontvangen, kunnen de benodigde bedragen exact bepaald worden. Vooralnog wordt uitgegaan van de volgende opbouw van de investering:

- € 175 mln capex
- € 12 mln kosten voor de alternatieve warmtelevering van een jaar aan NUON Leiden
- € 8 mln liquiditeitsondersteuning
- € 25 mln onvoorzien

In de overeenkomst wordt ervan uitgegaan dat hiervan € 100 mln wordt gedekt door vreemd vermogen door de banken en de overige € 120 mln door eigen vermogen. Dit wordt via de uitgifte van aandelen en agiostortingen geregeld (zie bijlage bij de overeenkomst voor een overzicht van de aandelenverdeling).

Toelichting op afzonderlijke besluiten

Verhoging vermogen Warmteparticipatiefonds

De business case van WbR voor de LoO, waarop de overeenkomst ziet, gaat uit van een investering door WPF van € 107.5 mln. Daarnaast ligt er voor de Leiding door het Midden (LDM) reeds een aanvraag bij WPF van ca. € 30 mln. Daarom is het noodzakelijk om boven op het bestaande fondsvermogen van € 90 mln een extra bedrag aan WPF ter beschikking te stellen van maximaal € 47.5 mln. De nu gevraagde financieringsbehoefte van het WPF is mede afhankelijk gemaakt in de overeenkomst van een eventuele bijdrage van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Invest-NI of andere overheidsinstanties. Het voorstel is daarom de uitbreiding van het aandelenkapitaal WPF door de provincie te doen op het moment dat bedragen (boven het nu beschikbare vermogen) daadwerkelijk benodigd zijn. Indien bij FID voor LoO blijkt dat de benodigde omvang van de investering door WPF lager uitvalt dan de daarvoor voorziene € 107,5 mln (bijvoorbeeld door meevallende aanbesteding en/of door bijdragen van derden), worden de niet benodigde middelen door WPF niet door de provincie ter beschikking gesteld.

De daadwerkelijke toekenning is afhankelijk van onder meer een positief besluit door WPF.

Het ter beschikking stellen van extra kapitaal aan WPF gaat via een uitgifte van extra aandelen C. door Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V. (HZH) aan de provincie, hiervoor is te zijner tijd instemming van u nodig. Vervolgens geeft WPF aandelen uit aan HZH. Het volstorten van de aandelen gebeurt naar gelang daadwerkelijk investeringen worden gedaan.

De komende maanden zal worden onderzocht in welke mate andere overheden een aanvullende bijdrage ter beschikking stellen voor het WPF. Bij het verstrekken van nieuw (aandelen)kapitaal aan HZH zal daar rekening mee worden gehouden. Dat kan betekenen dat de ophoging van het fondsvermogen HZH lager zal uitvallen. In het besluit tot ophoging van het fondsvermogen is hiermee ook rekening gehouden.

Aanwending eerder beschikbaar gestelde middelen

Provinciale Staten hebben in maart 2017 ingestemd met de investeringsstrategie voor WPF. Voor dit fonds is initieel € 65 mln beschikbaar gesteld. Het doel van WPF is het realiseren van een schaa sprong in de warmtemarkt op het terrein van vraag, aanbod, infrastructuur en (onafhankelijk) netbeheer in Zuid-Holland.

Bij het vaststellen van de begroting 2018 hebben Provinciale Staten € 25 mln. extra ter beschikking gesteld *"onder de voorwaarde van een positief besluit over dit project (te weten Warmtelevering Leidse Regio). Hiermee wordt voorkomen dat, in geval van een positieve ontwikkeling, onvoldoende middelen in het fonds zitten om bij te dragen aan de versnelling en het rond krijgen van de business case van andere kansrijke projecten zoals cluster west projecten en geothermie projecten. Op de toevoeging van € 25 mln blijven de voorwaarden van de investeringsstrategie onverkort van toepassing."* Deze aanvullende bijdrage is nog niet omgezet in aandelenkapitaal. In dit Statenvoorstel wordt bij beslispunt 2h gevraagd om deze middelen door WPF in te kunnen zetten. De financiële dekking van deze € 90 mln is al verwerkt in de provinciale meerjarenbegroting.

Omzetten subsidie (in de vorm van een lening in agio

In februari 2018 hebben Gedeputeerde Staten een subsidie (in de vorm van een lening) groot € 0,7 mln verleend aan WbR, af te lossen uiterlijk 1 september 2018 (kenmerk PZH-20'18-638722379 (DOS-2016-0093287). De looptijd van deze subsidie (in de vorm van een lening) is op 28 augustus 2018 verlengd tot 30 december 2018 (kenmerk PZH1018-671185334, DOS-2016-0009328).

Voorgesteld wordt om de subsidie (in de vorm van een lening) om te zetten in agio op de aandelen van de provincie in WbR. Partijen streven er naar om WbR in staat te stellen voldoende externe financiële

middelen voor de aanleg van de LoO aan te trekken en daarvoor is nodig de bestaande schulden te saneren. Beide aandeelhouders zetten de schulden (vreemd vermogen) om in eigen vermogen (agio op aandelen) en wordt voorgesteld de reeds verschenen rente op de subsidie (in de vorm van een lening) kwijt te schelden.

Ten aanzien van de subsidie (in de vorm van een lening) van € 0,7 mln liggen twee statenvoorstellen voor (kenmerk PZH-2018-666792403, DOS-2016-64009328 en PZH-2018-671185334, DOS-2016-0009328). Ter toelichting op deze beide voorstellen die allebei de subsidie (in de vorm van een lening) betreffen moge nog dienen dat het eerste voorstel behelst het omzetten van de subsidie (in de vorm van een lening) in een incidentele subsidie (in de vorm van een lening) (kenmerk PZH-2018638722379 (DOS-2016-00093282)) en dat het tweede voorstel behelst het verlengen van de looptijd van de incidentele subsidie (in de vorm van een lening) tot 15 september 2019 (kenmerk PZH-2Aß-671'185334, DOS-2016-000932S). Met deze voorstellen wordt geregeld dat de subsidie tot het moment dat die feitelijk kan worden omgezet in agio (dus bij het in werking treden van de overeenkomst), rechtmatig is verleend en ter beschikking blijft van WbR.

Financiën en dekking

Aandeelhoudersrol

De provincie heeft op 21 december 2017 ingestemd met het overdragen van haar aandelen WbR Infra aan WbR Holding. Belangrijkste voorwaarde gekoppeld aan deze overdracht is dat met de provinciale overdracht van haar aandelenkapitaal geen aanvullende garanties en/of verplichtingen in de toekomst kunnen worden afgedwongen vanuit haar aandeelhouderspositie.

De voorliggende overeenkomst is getoetst aan deze voorwaarde.

In de overeenkomst is als onderdeel van de beoogde nieuwe aandelenconstructie opgenomen om het bestaande gemeentelijk en provinciaal aandelenkapitaal af te boeken. Ter dekking van deze beoogde afwaardering is in het verleden in de provinciale begroting reeds een voorziening getroffen van € 1,8 mln gelijk aan de nominale waarde. De gemeente Rotterdam zal eveneens op basis van deze overeenkomst haar oude aandelenkapitaal afboeken (thans ingeschat op € 46,8 mln). In de overeenkomst zijn geen aanvullende financiële verplichtingen opgenomen die de provincie vanuit haar aandeelhoudersrol (in de toekomst) moet nakomen. Daarmee wordt voldaan aan uw besluit van 21 december 2017.

Financiële onzekerheden tot FID

De overeenkomst bevat een aantal financiële onzekerheden die de komende periode verder worden beoordeeld. Om die reden zijn in de overeenkomst opschortende voorwaarden opgenomen met als doel dat deze alleen in werking tredt indien door WbR een definitieve investeringsbeslissing (FID) voor LoO kan worden genomen. Op korte termijn zal (financieel en fiscaal) onderzoek worden gedaan naar de doorwerking van de bestaande contracten op de toekomstige bedrijfsvoering van WbR, onder meer om een betrouwbaar beeld te krijgen van de aard en omvang van de huidige meerjarige negatieve kasstromen inclusief bijbehorende (investerings)verplichtingen. Deze kasstroomgegevens worden vergeleken met de positieve kasstromen die in Rotterdam worden verwacht door verdere omzetgroei Nuon in Rotterdam en de financiële effecten van overige nieuwe omzetgroei in Rotterdam (de zg. garantie op zuid).

Verder is van belang dat de balanspositie van het huidige WbR en de balanspositie van het toekomstige bedrijf nog beter in beeld worden gebracht. Onder meer om een betrouwbaar inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de (intrinsieke) waarde van het aandelenkapitaal, de aandelen en vermogensverhoudingen voor en net na FID. Daarbij zal rekening moeten worden gehouden met het feit dat als gevolg van de overeenkomst de bestaande schulden zullen worden afgelost, en op FID een nieuwe

bancaire lening zal moeten worden afgesloten, en de eerste jaren de kosten nog voor de baten zullen gaan.

Liquiditeitsondersteuning tot FID

Indien aan alle opschortende voorwaarden is voldaan zal overeenkomstig de overeenkomst worden begonnen met de aanleg van de nieuwe warmtetransportleiding naar Leiden, tot het moment van FID zal op basis van de meest recente liquiditeitsprognoses extra liquiditeitsondersteuning noodzakelijk zijn, mede met het oog op additionele kosten in het kader van de LoO. Deze ondersteuning wordt geschat op ca € 8 mln en is opgenomen in de projectbegroting LoO. Door wie, wanneer en in welke mate die liquiditeitsondersteuning verzorgd zal worden, is thans nog onderwerp van gesprek en zal geregeld worden in de overeen te komen Projectovereenkomst tussen de provincie, de gemeente, WPF en WbR.

Op grond hiervan is niet uit te sluiten dat de provincie in de komende maanden een verzoek ontvangt om tijdelijke liquiditeitsondersteuning te bieden. Dat heeft te maken met het feit dat het WPF deze ondersteuning nog niet kan bieden gelet op haar interne besluitvormingstraject.

Overeenkomstig het besluit van 26 februari 2018 zal deze ondersteuning bij voorkeur plaatsvinden door het verlenen van subsidie in de vorm van een lening. Op basis van deze overeenkomst is de inschatting gemaakt dat de provincie van de noodzakelijke ondersteuning vooralsnog 50% voor haar rekening neemt. In het besluit 2c is daarom opgenomen dat hiervoor maximaal € 4 mln bijdrage vanuit de provincie noodzakelijk kan zijn. Voor het verstrekken van deze nieuwe subsidie in de vorm van een lening zal GS een subsidiebeschikking opstellen. De financiële dekking is al verwerkt in het besluit tot ophoging van het fondsvermogen.

Risicobeoordeling

Voor de afdekking van (mogelijke) investeringsverliezen door WPF en ENERGIQ, het andere investeringsfonds van HZH, wordt in de provinciale begroting een risicoreserve HZH opgebouwd. De totale opbouw op dit moment opgenomen in de provinciale begroting bedraagt € 31,25 mln ultimo 2020. Dit is gebaseerd op de inschatting dat het risicoprofiel van WPF en ENERGIQ gelijk is, zijnde 25o/o van de totale omvang van de twee fondsen ten bedrage van € 125 mln, opgebouwd uit € 90 mln WPF en € 35 mln ENERGIQ. De meerjarige opbouw van de risicoreserve is gebaseerd op de aanname dat het totale fondsvermogen verspreid over enkele jaren daadwerkelijk zal worden geïnvesteerd.

Op basis van deze overeenkomst is het voornemen dat de aandeelhouders WbR in totaal van € 215 mln nieuw aandelenkapitaal zullen voorzien. Met dit nieuw eigen vermogen worden naast het mogelijk maken van de noodzakelijke investering in de LoO ook uiterlijk op FID alle bestaande schulden van WbR afgelost thans ingeschat in de orde grootte € 95 mln. en overbruggingskrediet gefinancierd.

Om het nieuwe risicoprofiel te toetsen is gekeken naar de aard en omvang van de gevraagde investeringen en de daarmee samenhangende onzekerheden. Conclusie is dat het risicoprofiel waarschijnlijk hoger ligt dan het risicoprofiel van 25o/o dat uitgangspunt was bij de oprichting van WPF. Onderstaande motivering en onzekerheden zijn daarvoor meegenomen bij de inschatting van het (verhoogd) risicoprofiel:

Een exacte inschatting van het risicoprofiel is op dit moment niet te maken. Voorgesteld wordt om het huidige risicopercentage WPF nog niet te verhogen en de komende maanden tot aan FID de gang van zaken kritisch te volgen. Daarbij zal o.m. rekening worden gehouden met de voorgenomen investering in WbR. Onderstaande overwegingen zullen bij deze herijking van het risicoprofiel worden betrokken :

1. De mate van risicospreiding binnen het WPF, zowel qua omvang als looptijd;

2. Dat de provincie met deze voorgenomen investering (via WPF) ongeveer 10o/o van haar huidige totale vaste activa in een beperkt aantal projecten investeert;
3. Onzekerheid omtrent de aard en omvang van de afboekingen op het eigen vermogen vanwege de noodzakelijke aflossing van de schulden en de liquiditeitssteun voorzien in de eerste jaren;
4. Onzekerheid omtrent de investeringskosten voor de aanleg LoO en LDM in dit stadium van het proces. Bij gelijksoortige investering hanteert de provincie een hogere risico- opslag dan nu wordt aangehouden;
5. Onzekerheid over de uiteindelijke winstgevendheid vanwege de afhankelijkheid van nog af te sluiten contracten;
6. Normale onzekerheden omtrent prijs- en omzetontwikkelingen en rentelasten in de toekomst.

Juridische hardheid verplichtingen

Niet uit te sluiten is dat de komende periode (tot de voorgenomen FID) geen invulling kan worden gegeven aan één van de opschortende voorwaarden (waarvan financiering door WPF er een is).

In dat geval zal realisatie van het project LoO niet mogelijk zijn door WbR en komt de warmtelevering aan Leiden conform de contractuele afspraken tussen WbR en Nuon in het geding, evenals de afspraken (in de comfortletter) tussen de provincie, Nuon en de gemeente Rotterdam. In het huidig financieringsvoorstel is rekening gehouden met de extra kosten van een alternatieve warmtelevering voor een jaar voor NUON Leiden ten bedrage van 12 mln (vertragingskosten 1 mln per maand).

Financiële gevolgen besluit mbt warmteparticipatiefonds

In de begroting 2019 zijn voor het Warmteparticipatiefonds de volgende financiële aannames en consequenties meegenomen: Het totaal beschikbaar gesteld vermogen is € 65 mln (huidig aandelenkapitaal). Het voorwaardelijk beschikbaar gesteld vermogen is € 25 mln. Gezien de liquiditeitspositie van de provincie moet het totale beschikbare vermogen door de provincie geleend worden. De rentelasten voor beide posten zijn meegenomen in de huidige begroting 2019 waarbij is uitgegaan van het geleidelijke volstorten van het beschikbaar gesteld vermogen volgens onderstaand schema:

- 2018 € 17,5 mln
- 2019 € 15,0 mln
- 2020 € 22,5 mln
- 2021 € 35,0 mln

Voor de dekking van mogelijke verliezen is in de begroting 2019 een risicoreserve opgenomen van 25 % van de provinciale deelname in de Houdstermaatschappij Zuid-Holland, waarbij 25% van € 90 mln betrekking heeft op het Warmteparticipatiefonds (in totaal € 22,5 mln).

In de begroting 2019 is de waarde van het huidige aandelenpakket volledig via een voorziening afgewaardeerd (op basis van huidige economische waarde WbR), De lening aan het Warmtebedrijf Rotterdam van € 700.000 inclusief de rente is niet meegenomen in de begroting 2019 omdat bij de samenstelling van de begroting het besluit om de lening te verlengen nog niet genomen was.

Het voorliggende besluit heeft het volgende effect:

- Het beschikbaar gesteld budget wordt verhoogd met maximaal € 47,5 mln;
- Het beschikbaar gesteld aandelenkapitaal wordt naar gelang de behoefte vergroot met € 47,5 mln.
- Het voorwaardelijk beschikbaar gesteld vermogen, dat bedoeld was voor andere investeringen, moet worden aangewend voor de investering het WbR.

- De uitstaande subsidie (in de vorm van een lening) van € 0,7 mln wordt omgezet in agio op bestaande aandelen B.

Uitgaande van het maximale scenario waarbij wordt uitgegaan van een directe storting in het aandelenkapitaal van € 47,5 + € 0,7 mln heeft dit de volgende financiële gevolgen t.o.v. de huidige begroting 2019. De risicoreserve moet worden verhoogd met € 12,05 mln. De rentelasten zullen incidenteel stijgen met € 5,4 mln en structureel met € 870.000. Dekking van dit incidentele gedeelte kan plaatsvinden uit de algemene reserve. Het gaat hierbij om een bedrag van € 12,05 + € 5,4 mln = € 17,45 mln. De extra structurele rentelasten kunnen worden gedekt uit de algemene vrije ruimte. Als in de komende periode bijdragen van derden zoals EZK beschikbaar komen of de totale kosten van de LoO lager uit vallen dan begroot dan zullen de bovengenoemde rentekosten en risicoreservering verlaagd worden en ten gunste komen van de algemene middelen.

Ter volledigheid: naast de gevolgen voor de exploitatie heeft dit besluit ook gevolgen voor de toekomstige schuldpositie van de provincie. Zoals eerder is aangegeven wordt de totale storting gefinancierd door het aantrekken van leningen. Volgens de huidige inzichten conform de begroting 2019 zal de totale langlopende schuld van de provincie in 2024 € 1,05 miljard bedragen (ter info per 1-1-2019 370 mln). Met dit voorstel stijgt het tot maximaal 1,1 miljard. De netto schuldquote zal hiermee stijgen met ongeveer 8% tot 225% in het jaar 2024. Ten gevolge van meerdere leningen naar aanleiding van meerdere dossiers zullen wij u op een later tijdstip informeren over de toekomstige schuldpositie van de provincie.

Juridische aspecten

Pas nadat alle opschortende voorwaarden uit de overeenkomst zijn vervuld, treedt de overeenkomst in werking. Op dat moment kan ook de FID voor het project Leiding over Oost worden genomen door alle betrokken partijen.

Indien een opschortende voorwaarde dreigt niet in vervulling te gaan, zullen de beide partijen opnieuw moeten overleggen over de dan ontstane situatie, met als uiterste oplossing dat partijen besluiten om de overeenkomst definitief niet tot stand te laten komen. Uiteraard zullen partijen zich tot het uiterste inspannen om dat niet te laten gebeuren. Het alternatief is dan dat de LoO niet wordt aangelegd en WbR niet kan voldoen aan de overeenkomsten met Nuon. Nuon zal dan mogelijk schadevergoeding vorderen. Die schadevergoeding zal WbR niet kunnen betalen, waarna Nuon zich mogelijk tot de gemeente Rotterdam en de provincie zal wenden omdat zij hun verplichtingen op grond van de Comfort Letter niet nakomen. Daarnaast is het dan voor WbR onmogelijk om de bedrijfsvoering voort te zetten en ligt faillissement voor de hand. De curator zal dan alle vermogensbestanddelen met waarde verkopen en daarnaast alle vorderingen die WbR heeft of meent te hebben, invorderen, ook bestaat de kans dat de curator ook de aandeelhouders zal aanspreken. Afgezien van de financiële-, (inter)bestuurlijke- en reputatieschade zal het realiseren van een warmtesysteem in de provincie Zuid-Holland vooralsnog onmogelijk worden.

Geheimhouding

Het college heeft op dit statenvoorstel en de bijbehorende stukken geheimhouding opgelegd op basis van de artikelen 25, lid 2, en 55 provinciewet jo artikel 10, lid 2, onder b en g van de Wet openbaarheid van bestuur. Zij hebben Provinciale Staten verzocht om die geheimhouding te bekrachtigen. Geheimhouding van de Bestuursovereenkomst is noodzakelijk om met name de aanbestedingsprocedure niet te verstoren.

Eerder in het proces is geheimhouding opgelegd op diverse stukken die Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten hebben verstrekt met betrekking tot de besprekingen en onderhandelingen tussen de diverse betrokken partijen. Gebleken is dat de doorontwikkeling een weerbarstig en complex proces betreft

dat meer tijd en inspanning vergt dan aan het begin kon worden voorzien. Een mogelijke definitieve oplossing die door alle betrokken partijen wordt gedragen zal pas medio 2019 zijn formele beslag kunnen krijgen. Dat vergt nog de nodige inspanningen van de betrokken partijen. Het gegeven dat met de betrokken partijen is afgesproken dat niet eenzijdig informatie openbaar zal worden gemaakt, maakt dat openbaarmaking door de provincie op dit moment riskant is. Niet alleen is de kans groot dat daarmee het proces rondom de doorontwikkeling vertraagt of zelfs wordt afgebroken omdat de andere partijen het vertrouwen in de provincie als contractspartner verliezen. Mogelijk is zelfs dat andere partijen schadeclaims indienen. In overleg met de andere betrokken partijen zal zodra dat mogelijk is openbaarmaking kunnen plaatsvinden. Het meest logische moment zal zijn de FID, die wordt voorzien voor zomer 2019.

Indachtig dit tijdsplan is eveneens aan de orde dat Provinciale Staten wordt gevraagd de door hen te uiten wensen en bedenkingen geheim te houden door het opleggen van geheimhouding alsook het proces van uiting achter gesloten deuren te laten plaats vinden. De geheimhoudingsoplegging dan wel bekrachtiging wordt u voorgelegd met een separaat statenvoorstel, dat in tegenstelling tot dit statenvoorstel openbaar is.

Proces

De overeenkomst is tot stand gekomen na zeer intensieve besprekingen met de gemeente Rotterdam. Bij de voorbereiding werden eveneens gesprekken gevoerd met het warmteparticipatiefonds (WPF) en de diverse partners in de Warmtealliantie en het ministerie van EZK over de mogelijkheden en inzet om bij te dragen aan de realisatie van de hoofdinfrastructuur voor warmte c.q. de warmtelevering in de Leidse regio. Na de beraadslagingen in Provinciale Staten zal ons college, met in achtneming van de wensen en bedenkingen van PS, besluiten over het aangaan van de overeenkomst. Volgend uit de overeenkomst zal de komende maanden in nauwe samenwerking met medeaandeelhouder Gemeente Rotterdam en WPF worden gewerkt aan de voorbereiding van de investeringsbeslissingen voor de aanleg van de LoO en LdM. Hierover zal aan uw Staten worden gerapporteerd.

Procedure

De overeenkomst biedt WbR de ruimte om de volgende fase van het project LoO in te gaan, op hoofdlijnen kunnen de volgende stappen worden genomen:

<i>Stap</i>	<i>Door</i>	<i>Realisatie</i>
Aangaan overeenkomst PZH / Gemeente Rotterdam	GS PZH & B&W Gemeente Rotterdam	Q4-2018
Afronden aanbesteding aanleg LoO door WbR (bepalen CAPEX)	WbR (en aandeelhouders)	Q2-2019
Ontvangst financieringsvoorstellen WPF en banken	WPF en banken	Q2-2019
Investeringsbeslissing (FID) indien is voldaan aan de opschortende voorwaarden.	WbR / WPF / PZH (GS) / Rotterdam (B&W)	Q2-2019
Wijzigen naam WbR in Warmtebedrijf Zuid-Holland (WbZH)	Aandeelhouders (PZH / WPF / Rotterdam)	Q2-2019
Start aanleg LoO	WbZH	Q3-2019
Warmtelevering Leidse regio (eerst tijdelijke voorziening)	WbZH	Q3-2021
Realisatie LoO	WbZH	Q4-2021

Communicatiestrategie

In overleg met de gemeente Rotterdam zal z.t. een persbericht worden uitgegeven en zullen de andere betrokken partijen worden geïnformeerd.

Ontwerp-Besluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 7 december 2018, met het besluitnummer PZH-2018-672798830

Gelet op Artikel 25, lid 3, van de provinciewet;

Besluiten:

1. In te stemmen het voornemen van Gedeputeerde Staten om de overeenkomst aan te gaan met de gemeente Rotterdam waarin de afspraken worden vastgelegd om te komen tot een toekomstbestendige business case van Warmtebedrijf Holding B.V. op basis waarvan een warmtesysteem in de provincie Zuid-Holland zal worden gerealiseerd.
2. In te stemmen, onder de opschortende voorwaarde dat, de overeenkomst daadwerkelijk in werking treedt met:
 - a) Het extra ter beschikking stellen van een bedrag groot € 17.5 mln aan Warmteparticipatiefonds Zuid-Holland B.V. via Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V. voor het realiseren van warmteprojecten in de provincie Zuid-Holland op basis van de warmtestrategie;
 - b) Het extra ter beschikking stellen van een bedrag groot € 30 mln aan Warmteparticipatiefonds Zuid-Holland B.V. via Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V. onder de voorwaarde dat een of meer derde partijen evenzeer bijdragen aan warmteprojecten als bedoeld onder a) die in mindering komen op de bijdrage van Warmteparticipatiefonds Zuid-Holland B.V. ;
 - c) In te stemmen met het verlenen van incidentele subsidie (in de vorm van een lening) aan Warmtebedrijf Holding B.V. te Rotterdam als overbruggingssteun tot het moment van Final Investment Decision zoals voorzien in de Bestuursovereenkomst LoO tot een maximum van € 4 mln., waarbij de financiële dekking reeds is meegenomen in besluitpunten 2.a) en 2b), onder de voorwaarden dat:
 - i. Warmtebedrijf Holding B.V. daarom verzoekt; en
 - ii. een gelijk bedrag aan overbruggingssteun wordt verleend door de gemeente Rotterdam; en
 - iii. voor zover dit verenigbaar is met het verlenen van de-minimissteun; en
 - iv. uiterlijk ter gelegenheid van de Final Investment Decision wordt terugbetaald.
 - d) De eerder aan WbR verleende subsidie (in de vorm van een lening) ad € 0,7 mln om te zetten in een storting van agio op de aandelen in het kapitaal van Warmtebedrijf Holding B.V. en het kwijtschelden van de reeds verschenen rente op het moment van omzetting.
 - e) Het opheffen van de risicoreservering Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V. met € 12,05 mln.
 - f) Het ten laste van de algemene reserve brengen van de incidentele lasten (rentelasten en risicoreservering) groot € 17,45 mln.
 - g) Het ten laste van de algemene middelen brengen van de structurele rentelasten groot € 870.000,- per jaar.
 - h) Het aanwenden van het voorwaardelijk reeds bij de begroting 2018 aan Warmteparticipatiefonds Zuid-Holland B.V. ter beschikking gestelde extra vermogen groot € 25 mln. via Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V.
3. Te bekrachtigen de geheimhouding die Gedéputeerde Staten hebben opgelegd op dit voorstel aan Provinciale Staten en de bijbehorende stukken conform artikel 25, derde lid, van de provinciewet;
4. Geheimhouding in de zin van artikel 25, derde lid van de provinciewet te leggen op de voorafgaande besluiten.

Den Haag, 19 december 2018

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

griffier,

voorzitter

Bijlagen:

- Bestuursovereenkomst LoO

Den Haag,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

voorzitter

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit